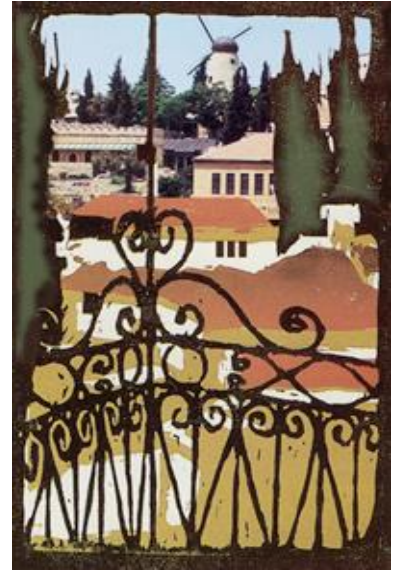

עיר הקודש והמקדש

העיר ירושלים היתה בעבר יפה ברוחניות ובגשמיות. היא היתה אפופת קדושה עילאית ומראה כלילת יופי (יחזקאל כז, ג. איכה ב, טו), עד שאמרו במס' קידושין (מט) עשרה קבין יופי ירדו לעולם תשעה נטלה ירושלים ואחד כל העולם כולו. כלומר, יופי ירושלים היה פי תשע מכל מקום אחר יפה בעולם. ובמס' סוכה (נא) אמרו, מי שלא ראה ירושלים בתפארתה לא ראה כרך נחמד מעולם: מי שלא ראה בית המקדש בבניינו לא ראה בניין מפואר מעולם.

מאז שהוגלו ישראל מעיר הקודש לא שכחוה, והעלו את זכרונה בכל עת בערגה, בכמיהה, בגעגועים וכיסופים. בתפילת שמונה עשרה, אותה מתפללים שלש פעמים ביום, נקבעה לה ברכה מיוחדת – "ולירושלים

עירך" – ולאחריה "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים". מיד לאחר התפילה, כשסיימו לאכול פת שחרית ולאחר כל סעודה בברכת המזון, שוב הזכירו אותה – "ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו". בתפילת ערבית בשבת ויו"ט "הפורס סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים".

כמו כן חזרו ושינו לעצמם את הסיבות לחורבנה של ירושלים וזאת כדי לתקן את המעוות, שהרי אמרו חז"ל (ירושלמי יומא פ"א ה"א) כל דור שלא נבנה בימיו כאילו החריבו. ודברים אלה מנויים ומפורטים במס' שבת (ק"ט): אביי אמר: לא חרבה ירושלים אלא בשביל שחללו בה את השבת. ר' אבהו אמר: לא חרבה ירושלים אלא בשביל קריאת שמע שחרית וערבית. רב הממונא אמר: לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו תינוקות של בית רבן, עולא אמר: לא חרבה ירושלים אלא מפני שלא היה להם בושת פנים זה מזה. ר' יצחק אמר: לא חרבה ירושלים אלא בשביל שהשוו קטן וגדול. רב עמרם אמר: בשביל שלא הוכיחו זה את זה. ור' יהודה אמר: לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביזו בה תלמיד חכם.

ולא בכדי נכספים אנו לזמנים עברו, אמנם אנו מחכים לבניינה הגשמי של ירושלים, אולם בעיקר מבקשים על גלות השכינה שגלתה מירושלים ומצפים להשראת השכינה מחדש כפי שהיה בעבר. כשהשכינה שרתה בירושלים טוב היה לישראל ברוחניות ובגשמיות. זאת נראה באמור במשנה אבות (פ"ה מ"ה) בלבד. לא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם, ולא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלים. וכפי שפ"י רש"י ז"ל שם שלא אמר אדם דחוקה לי שעתי בכאן ואינו יכול להתפרנס, שכל הדרים בתוכה היה הקב"ה מפרנסם, עד שלא נצרך אחד מהם לחבירו ולצאת משם להיות מטולטל.

אין לנו להתעלם שגם כיום ישנן מעלות בירושלים שאין במקום אחר, כפי שאנו מוצאים בדבריהם של כמה מגדולי הדורות הקודמים. ה"כלי יקר" (בראשית יג, יז) עה"פ "קום התהלך" וכו', כתב שם: "מקום מקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה, ושם פעל ה' מכוון לשבתו ושם חביון עוזו ית', וכל המסתכל במקום הקדוש ההוא מיד מתלבש רוח טהרה וקדושה, ומלך עליון ביופיו ית' תחזינה עינינו וכו' מיד בבואו שמה, כשם שהשכינה רואה אותו כך הוא רואה פני השכינה, ומיד נעשה מושפע ומואצל ודבק בזיו שכינתו ית'. ולא בכל מקום בארץ האדם זוכה לשלימות זה כי אם במקום הנקרא ה' יראה וכו'. ומטעם זה שלמים וכן רבים נכספה נפשם לעמוד במקום הקודש ההוא".

הרמב"ן ז"ל כותב (בראשית כח, יז) שהמתפלל בירושלים כאילו מתפלל לפני כסא הכבוד. אולם אין זו ירושלים של אז. העיר חריבה ומושפלת והשכינה הקדושה לא שורה שם כפי ששרתה בזמן בית המקדש, ועל זה דוה ליבנו.